

בס"ד. וא"ו תשרי, ה'תש"ל

(הנחה בלתי מוגה)

איתא בסוף מנחות, בוא וראה מה כתיב בפרשת קרבנות שלא נאמר בהן לא א-ל ולא אלקים אלא הוי', שלא ליתן פתחון פה לבעל הדין לחלוק. והענין בזה, דהנה, שמות אלו, א-ל אלקים הוי', הם שלשה שמות הראשונים מהשבעה שמות שאינם נמחקים², שבהם היתה בריאת העולם (שלכן נוגע ענין זה לר"ה), כמ"ש³ א-ל אלקים הוי' דיבר ויקרא ארץ, והיינו, שבשלשה שמות אלו ברא הקב"ה את העולם⁴, וכפי שמבואר בארוכה ברישומות הצ"צ⁵, שבג' שמות אלו נכלל כל סדר ההשתלשלות, החל משרש ההתהוות כשעלה ברצונו, שזהו בחי' חסד, א-ל, שזהו גילוי אוא"ס שלפני הצמצום, ואח"כ הוצרך להיות צמצום האור כו', שזהו"ע שם אלקים, ואח"כ המשכת הקו וחוט שהאיר אחר הצמצום, שזהו"ע שם הוי'. אמנם בפרשת קרבנות לא נאמר לא א-ל ולא אלקים, אלא הוי' בלבד. והענין בזה, שבשם הוי' יש ב' ענינים⁶. הא', כפי שבא ביחד עם שאר השמות, כמו בפסוק א-ל אלקים הוי' (ועד ששם הוי' אינו הראשון, אלא השלישי), והב', כפי ששם הוי' הוא בפני עצמו, כמו בפרשת קרבנות שלא נאמר בהן לא א-ל ולא אלקים, אלא הוי' בלבד, שהוא שם העצם⁷, שם המיוחד⁸ ושם המפורש⁹. ומבואר בזה, ששם הוי' כפי שבא ביחד עם שאר השמות הוא בבחי' אורות וכלים, כידוע¹⁰ שבכל שאר השמות הנה פנימיותם (האורות) הוא שם הוי', ורק חיצוניותם (הכלים) היא א-ל או אלקים כו', משא"כ בשם הוי', הנה גם הכלי נקרא בשם הוי'. וזהו גם מה שאמרו רז"ל¹¹ שלעתיד לבוא הנה

לר"ה ע' א'רפת.

(6) ראה סה"מ תרנ"ו ע' סד ואילך.

(7) כסף משנה הל' ע"ז פ"ב ה"ז. פרס שער יט (שער שם בן ד). מו"נ ח"א פס"א ואילך. עיקרים מאמר ב פכ"ח.

(8) סוטה לח, א. סנהדרין ס, א.

(9) סוטה וסנהדרין שם. רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ו ה"ב.

(10) ראה תו"א נח י, סע"ב ואילך.

(11) פסחים נ, א.

(1) מאמר זה הוא המשך למאמר שלפנ"ז ד"ה ובחדש השביעי דיום ב' דר"ה (לעיל ע' 7 ואילך).

(2) שבועות לה, א. רמב"ם הל' יסודי התורה פ"ו ה"ב.

(3) תהלים נ, א.

(4) מדרש תהלים עה"פ. ילקוט שמעוני משלי רמז תקלה.

(5) אוה"ת תהלים (יהל אור) עה"פ (ע' קפ"ט ואילך). קרח ע' תשכא ואילך. דרושים

כשאני נכתב אני נקרא, ולא כמו עכשיו שנכתב ביו"ד ה"י ונקרא באל"ף דל"ת, והיינו¹², שעכשיו יודעים שהפנימיות היא שם הוי' (נכתב ביי"ה), אבל מה שנמשך בגלוי הרי זה שם אד' (ועד"ז כפי ששם הוי' הוא בניקוד אלקים, כפי שמצינו בכ"מ בתנ"ך¹³), וכמו בכללות השמות, שהפנימיות והאור שלהם הוא שם הוי', אבל החיצוניות והכלי (שזהו מה שרואים בגלוי) הרי זה שם אד' או אלקים כו', משא"כ לעתיד לבוא יהי' שם הוי' גם בגלוי בעולם (אני נקרא). ולמעלה מזה הו"ע הקרבנות שלא נאמר בהן לא א-ל ולא אלקים אלא הוי', שזהו מצד גודל מעלת הקרבנות, שקרבן הוא מלשון קירוב כו' (כמבואר בארוכה בבחי"י¹⁴ ובספר הבהיר¹⁵), ועד שרזא דקורבנא עולה עד רזא דא"ס¹⁶, והרי א"ס הוא למעלה גם מקצה העליון שבסדר השתלשלות, שנקרא בשם קו, לפי שיש בו קצה תחתון וקצה העליון, ואילו א"ס הוא למעלה מהגבלה של קצוות. וזהו שבפרשת קרבנות לא נאמר אלא הוי'¹⁷, שאין זה שם הוי' כפי שהוא בסדר ז' השמות, דקאי על מדת התפארת כפי שהיא במקומה, אלא כפי שתפארת היא בפנימיותה, שזהו מה שקו האמצעי עולה בכתר ובפנימיות הכתר¹⁸. וענין זה פועל גם על ההמשכה למטה, שגם פעולת הקרבנות למטה היא באופן שלמעלה מהתחלקות, שזהו שאמרו במנחות שם, אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין את לבו לשמים, דשמים בכללות הוא בחי' ז"א¹⁹, אבל יש גם הענין ששמים הוא אש ומים (כדאיתא במדרש²⁰), שזהו בחי' התפארת שכולל אש ומים, קו הימין וקו השמאל, להיותו למעלה משניהם, ועד לענין השמים בשרשם ומקורם, בחי' רזא דא"ס.

(ב) **ויש** לקשר ענין זה (כסגנון הצ"צ בכ"מ²¹) עם הענין דר"ה. ובהקדים המבואר במאמר דר"ה תר"ל²² (שהתחלתו ומקצתו נת"ל במאמר דר"ה²³), שענינו של ר"ה הוא בנין המלכות²⁴, ועז"נ²⁵ על

- 12) ראה גם אוה"ת ויקרא ח"א ע' רמו. 13) ראה ואתחנן ג, כד. ישעי' סא, כא. תהלים עא, ה. זכרי' ט, יד. 14) ויקרא א, ט. 15) סימן מו (קט). 16) ראה זהר ח"ב רלט, א. ח"ג כו, ב. 17) ראה אוה"ת פינחס ע' א'ק. סה"מ תרכ"ז ע' שסא. עטר"ת ע' תקלח. 18) ראה תו"ח פ' נח סה, ב. המשך תער"ב ח"א פקי"ד. סה"מ היש"ת ע' 75. 19) ראה אוה"ת נ"ך ח"ג ע' א'שלג. סה"מ תרכ"ז ע' קצא. תרכ"ט ע' לב.
- 20) הובא בפרש"י בראשית א, ח. 21) ראה אוה"ת דרושי ר"ה ס"ע א'רפט ואילך. 22) ד"ה ובחודש השביעי תר"ל (סה"מ תרכ"ט ס"ע שנ ואילך). 23) ד"ה ובחודש השביעי פ"ז (לעיל ע' 15 ואילך). 24) ראה ביאוה"ז לאדמו"ר האמצעי שופטים קכא, ד ואילך. ועם הוספות וכו' — ביאוה"ז להצ"צ ח"ב ע' תרכט ואילך. 25) שופטים יט, טו.

פי שני עדים גוי' יקום דבר, דבר הוא בחי' המלכות, כמ"ש²⁶ בדבר הוי' שמים נעשו, לעולם הוי' דברך נצב בשמים²⁷, דבר מלך שלטון²⁸, וקיום המלכות (יקום דבר, דבר מלכות) הוא ע"פ שנים עדים, שהם חסד וגבורה, כמו שאנו רואים למטה שעיקר הנהגת המלוכה היא ע"פ שני מדות אלו, כמ"ש²⁹ והוכן בחסד כסא, וכתיב³⁰ מלך במשפט (אלא שמשפט איהו רחמי³¹) יעמיד ארץ, וכן הוא בנוגע להנהגת העולם, שיש ב' אופני הנהגה, מצד החסד או מצד הדין, וכמארו³² בתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם במדת הדין כו', ואח"כ שיתף עמו מדת הרחמים.

וממשיך במאמר³³, שישנו גם הענין דעד אחד שאינו בגדר של שני עדים [דאף שבנוגע לכללות ענין העדות ישנו כלל שכל מקום שנאמר עד (לשון יחיד) אינו אלא שנים³⁴, מ"מ, ישנה גם המציאות של עד אחד], שעז"נ²⁵ לא יקום עד אחד באיש לכל עון ולכל חטאת, ואמרו רז"ל³⁵ לממון אינו קם, אבל קם הוא לשבועה (כדלקמן), ומבאר, שעד אחד הו"ע האחדות שלמעלה מההתחלקות דשני עדים, שהם ב' אופני ההנהגה דחסד וגבורה כנ"ל. ובענין העבודה וההבנה וההשגה, הרי זה מ"ש³⁶ א-ל דעות הוי', שאף שיש דעת תחתון ודעת עליון, הנה עז"נ א-ל דעות הוי', שכולל ומאחד שניהם (עד ששניהם נכללים בתיבה אחת), להיותו למעלה הן מדעת עליון והן מדעת תחתון. ועד"ז בנוגע לבריאת העולם, שישנו ענין הבריאה מצד ממכ"ע וענין הבריאה מצד סוכ"ע, וישנו גם מה שלמעלה הן ממלא והן מסובב. וזהו גם הענין דשם הוי' כפי שהוא למעלה משייכות לשאר השמות שנחלקים לקו הימין וקו השמאל.

ג) ועז"נ לא יקום עד אחד גוי', ואמרו רז"ל לממון אינו קם, אבל קם הוא לשבועה [דאף שהשבועה מועילה גם בנוגע לדיני ממונות, שכאשר נשבע נפטר מתשלום ממון, ואם אינו נשבע, משלם³⁷, הרי בגלוי ישנו כאן רק ענין השבועה]. והענין בזה, דהנה, ענין השבועה³⁸

26 תהלים לג, ו.	ב. (בחודש השביעי),
27 שם קיט, פט.	33 ע' שנה. וראה גם אוה"ת שופטים ע'
28 קהלת ח, ד.	תתמט ואילך.
29 ישעי' טז, ה.	34 סוטה ב, ב.
30 משלי כט, ד.	35 ספרי עה"פ.
31 ראה תקו"ז בהקדמה (יז, ב) — הובא	36 שמואל"א ב, ג.
בסיום המאמר (ע' שנו).	37 ראה ב"ב לד, א.
32 פרש"י בראשית א, א (ד"ה ברא	38 ראה גם אוה"ת שופטים שבעה ע"ב.
אלקים). וראה פסיקתא רבתי פרשה מ	קיצוה"ע לתניא ס"ע קעח ואילך.

הוא למעלה מהבנה והשגה, כי, בענין שהשכל מחייב שצריך לעשותו, אין צורך בשבועה. אך ענין השבועה (כי נשבעת³⁹) הוא, שאפילו אם ע"פ שכל יש שאלות כו', וישנו בעל דין שחולק כו', הנה על זה מועיל ענין השבועה שלמעלה מהשכל, שמבלי הבט על הטענות כו', יקיים את הדבר, כיון שקשר את עצמו (ער האָט זיך געבונדן) ע"י שבועה. ועד שאפילו בעניני התומ"צ ישנו הענין שנשבעין לקיים את המצוות⁴⁰ (מצוה שיהא אדם נשבע לקיים מצוה⁴¹), שנאמר⁴² נשבעתי ואקיימה, דלכאורה אינו מובן מדוע צריך להשבע לקיים מצוה, והלא מושבע ועומד מהר סיני הוא⁴⁰. וגם צריך להבין מהו הענין דמושבע ועומד מהר סיני, דלכאורה מספיק ענין הציווי עצמו. אך הענין הוא, שכאשר הציווי הוא באופן של שבועה, מושבע ועומד מהר סיני, אזי הציווי הוא בתוקף יותר. ונוסף לזה ישנו הענין שנשבעין לקיים את המצוות, כי, ענין השבועה כפי שמושבע ועומד מהר סיני הרי זה בהעלם, ובגילוי הוא רק הציווי, וכהנוסח דברכת המצוות: אשר קדשנו במצוותיו וצונו (ולא וצונו בשבועה), כיון שבגילוי ישנו רק ענין הדיבור (דבר אל בני ישראל) והציווי (צו את בני"), דאף שיודעים שהי' זה באופן של שבועה, כמ"ש⁴³ לעברך בברית הוי' אלקיך ובאלתו, הרי בגלוי הוא רק הציווי, ולא השבועה. ועל זה מועיל מה שנשבעין לקיים את המצוות, שאז השבועה היא בגילוי.

וזוהו הענין דעד אחד שקם הוא לשבועה, שענינו בעבודת האדם הוא שניכרים אצלו בגלוי הכחות העצמיים שמתגלים ע"י השבועה, והיינו, שכל עניניו נעשים מצד הענין דנשבעתי ואקיימה, שזוהי כללות העבודה שמצד בחי' היחידה שבנפש, כפי שנמשכת ופועלת גם בכחות הפנימיים. וזהו גם הענין שמשביעין אותו תהי צדיק⁴⁴, שזוהו"ע השבועה (כפירוש הפשוט בגמרא) שמגלה את הכחות העצמיים, ועוד זאת, שמשביעין הוא גם מלשון שובע⁴⁵, והיינו, שגם הכחות הפנימיים נעשים באופן של שובע (זיי ווערן אָגעזעטיקט) מצד התגלות הכחות העצמיים ע"י השבועה.

(43) נצבים כט, יא.

(44) נדה ל, ב. תניא פ"א.

(45) קיצורים והערות לתניא ע' מח ואילך.

סה"מ תרח"ץ ע' רלה ואילך.

(39) וירא כב, טז.

(40) נדרים ח, רע"א.

(41) רש"י חגיגה י, א.

(42) תהלים קיט, קו.

ד) וזהו גם מ"ש⁴⁶ ובחודש השביעי באחד לחודש מקרא קודש יהי לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו יום תרועה יהי לכם, ואיתא במדרש⁴⁷, ובחודש השביעי הוא ירחא דשבועתא שבו נשבע הקב"ה לאבותינו, כמ"ש⁴⁸ אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם, בי נשבעתי נאום ה'³⁹, והיינו⁴⁹, שבחודש תשרי נמשך ומתגלה ענינם של האבות כפי שקשורים עם ענין השבועה, אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם. וזהו גם מה שאמרו רז"ל⁵⁰ על הפסוק⁵¹ דרשו הוי' בהמצאו קראוהו ובהיותו קרוב כאן ליחיד, ביחיד אמת, אלו עשרה ימים שבין ר"ה ליוהכ"פ, שאז ישנו בגלוי ענין היחיד, בחי' היחידה שבנפש⁵² (משא"כ בכל השנה כולה, שהעבודה היא מצד כחות הגלויים, אלא שגם הם נמשכים מבחי' היחידה. וע"ד החילוק שבין מושבע ועומד מהר סיני, להענין דנשבעתי ואקיימה).

ה) וענין זה מתחיל מר"ה, בחודש השביעי באחד לחודש⁵³, ונמשך בכל חודש תשרי, והרי חודש תשרי הוא חודש הכללי⁵⁴, שממנו נמשך על כל השנה כולה, שזהו גם מה שמצינו במדרש⁵⁵ פירוש נוסף בענין חודש השביעי, מלשון שובע, שהוא משובע בכל, ברכות בתוכו וכו' (כפי שמונה במדרש פרטי הענינים השייכים לר"ה ויוהכ"פ וסוכות עד לשמע"צ), ולכן הוא גם משביע את כל השנה כולה⁵⁶, והיינו, שבמשך כל השנה כולה יעבוד כל אחד מישראל עבודתו מצד כחות העצמיים, כפי שנמשכים בכחות הפנימיים המלוכשים בגוף, שאז נעשית עבודתו בכל הענינים לא רק כדבעי לי' למיעבד⁵⁷, אלא ביתר שאת וביתר עוז. וזהו גם מה שהענין דחודש השביעי (ענין השבועה, שהו"ע העבודה שמצד יחידה שבנפש) הוא באופן דיהי' לכם, משלכם, היינו, שנמשך בעבודתו בכל השנה בכח עצמו, שנעשית מצד הנתנית כח דענין השבועה כפי שבאה בגילוי, ולכן היא בתוקף כו'.

(46) פניחס כט, א.
 (47) ויק"ר פכ"ט, ט.
 (48) מיכה ז, כ.
 (49) ראה גם ד"ה ובחודש השביעי דיום ב' דר"ה פ"ה (לעיל ע' 13).
 (50) ר"ה יח, א. יבמות מט, סע"א. שם קה, סע"א.
 (51) ישעי' נה, ו.
 (52) ראה לקר"ת תבוא מג, סע"ד. ספר חנה אריאל (לר"א מהאמיל) פ' האזינו (מד, ב) — בשם אדה"ז.
 (53) שהוא בחי' עד אחד, בחי' היחידה (ראה אוה"ת דרושי ר"ה ס"ע א'שיג).
 (54) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ו ח"ב ע' תשמח. תקס"ט ע' רפו. אוה"ת סוכות ע' א'תשנו. ברכה ע' א'תתסו. סה"מ תרנ"ד ע' לו. תרנ"ו ע' רעח. תש"ב ע' 49.
 (55) ויק"ר פכ"ט, ת. וראה קיצורים והערות וסה"מ תרח"ץ שבהערה 45.
 (56) ראה אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ע' תלא. הועתק ב"היום יום" כה אלול.
 (57) ראה כתובות סז, א.

(46) פניחס כט, א.
 (47) ויק"ר פכ"ט, ט.
 (48) מיכה ז, כ.
 (49) ראה גם ד"ה ובחודש השביעי דיום ב' דר"ה פ"ה (לעיל ע' 13).
 (50) ר"ה יח, א. יבמות מט, סע"א. שם קה, סע"א.
 (51) ישעי' נה, ו.
 (52) ראה לקר"ת תבוא מג, סע"ד. ספר חנה אריאל (לר"א מהאמיל) פ' האזינו (מד, ב) — בשם אדה"ז.
 (53) שהוא בחי' עד אחד, בחי' היחידה (ראה אוה"ת דרושי ר"ה ס"ע א'שיג).
 (54) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ו ח"ב ע' תשמח. תקס"ט ע' רפו. אוה"ת סוכות ע' א'תשנו. ברכה ע' א'תתסו. סה"מ תרנ"ד ע' לו. תרנ"ו ע' רעח. תש"ב ע' 49.
 (55) ויק"ר פכ"ט, ת. וראה קיצורים והערות וסה"מ תרח"ץ שבהערה 45.
 (56) ראה אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ע' תלא. הועתק ב"היום יום" כה אלול.
 (57) ראה כתובות סז, א.

ועי"ז נמשך על כל השנה כולה גם ענין השובע כפשוטו, שתהי' שנה משובעת (אָנגעזעטיקט) בכל הברכות, ובלשון הידוע: שנת אורה ושנת ברכה, כל עניני הברכות שצירופם ע"י אותיות הא"ב, עד לשנת גאולה — גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, ועד לשנת תחיית המתים, הקיצו ורננו שוכני עפר⁵⁸, שנזכה לזה בקרוב ממש, בביאת משיח צדקנו, יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו.

